

Deuteronomium 34:1-12

1 Toen verliet Mozes de vlakte van Moab en hij beklom de Nebo, een van de toppen van de Pisga, tegenover Jericho. Daar liet de HEER hem het hele land zien: het hele gebied van Gilead tot aan Dan,

2 Naftali, het gebied van Efraïm en Manasse, heel Juda tot aan de zee in het westen,

3 de Negev, de Jordaanvallei en de vlakte bij de palmstad Jericho, tot aan Soar.

4 De HEER zei tegen hem: 'Dit is het land waarvan ik aan Abraham, Isaak en Jakob onder ede heb beloofd dat ik het aan hun nakomelingen zou geven. Ik laat het je nu zien, maar erheen oversteken zul je niet.'

5 ¶ Zo stierf Mozes, de dienaar van de HEER, daar in Moab, zoals de HEER gezegd had.

6 En de HEER begroef hem in een vallei in Moab, tegenover Bet-Peor. Tot op de dag van vandaag weet niemand waar zijn graf is.

7 Honderdtwintig jaar oud was Mozes toen hij stierf. Tot het laatst toe waren zijn krachten niet afgenomen en zijn ogen niet verzwakt.

8 De Israëlieten, die in de vlakte van Moab bijeen waren, treurden om Mozes' dood tot de dertig dagen van rouw voorbij waren.

9 ¶ Ze luisterden naar Jozua, de zoon van Nun, omdat hij vervuld was met de geest van wijsheid sinds Mozes hem de handen had opgelegd. Daarmee deden de Israëlieten wat de HEER tegen Mozes had gezegd.

10 Nooit meer heeft Israël een profeet gekend als Mozes, met wie de HEER zo vertrouwelijk omging.

11 Door zijn toedoen heeft de HEER in Egypte tekenen en wonderen laten zien aan de farao en zijn onderdanen, aan heel zijn land.

12 Van alles wat Mozes' krachtige hand verrichtte en van de daden waarmee hij alom ontzag inboezemde, is heel Israël getuige geweest.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Ik ben er niet zo mee bezig en wellicht u en jij ook niet. Maar zo sterven als Mozes, dat is toch wel iets bijzonders. Mozes stierf 'volgens de uitspraak van de Heer', hoorden we. En letterlijk staat er dat hij stierf 'op de mond van de Heer'.

De Joodse traditie heeft daarvan gemaakt: Mozes stierf 'door een kus van de Heer'.

In een film, 'de Grazige weiden', zie je Mozes afscheid nemen op de berg.

Hij zit daar, blind en dodelijk vermoeid. De kinderen van Israël lopen één voor één achter Mozes langs (want als je vòòr hem liep belemmerde je hem het uitzicht op het beloofde land) en ieder legt zijn hand op zijn schouder en Mozes legt de zijne erop tot er geen hand meer over was en Mozes dus alleen overbleef.

En dan komt God zelf die zijn arm om Mozes heenslaat en hem thuis brengt en zegt: "kijk, Mozes, dit is het nu, geef je ogen de kost!

Dat is mooi, in de oogst geloven waarvoor je dient. De oogst zien voordat je je ogen sluit.

Mozes was 120 jaar, een hele leeftijd zeggen we -en Joden wensen elkaar bij verjaardagen die leeftijd dan ook toe-.

Maar er staat duidelijk bij dat Mozes' oog niet verduisterd was en zijn kracht niet geweken'. Mozes stierf dus niet 'oud en der dagen zat'. Hij kon nog mee.

Het komt zelden voor in de Bijbel, dat we een groot mens tot aan zijn dood volgen.

We horen bijvoorbeeld niets over het einde van Jesaja, Daniël, Petrus en Paulus.

Eigenaardig genoeg wordt ons wel verteld over Mozes' dood in het OT.

Mozes, hij was een groots man. Na hem is er zo iemand niet meer opgestaan.

De wet draagt zijn Naam: 'wet van Mozes' en de Rabbijnen spreken van 'onze leraar Mozes'.

Waardoor is Mozes 'groot' en waardoor zijn wij groot in de ogen van God?

Moet je daarvoor een innemend voorkomen en karakter hebben?

Mozes had dat niet, hij was iemand met spraakgebrek, zwaar van tong, een stotteraar.

Hij had zijn zwakheden: was opvliegend, humeurig; kon slecht met mensen omgaan; leefde afgezonderd van zijn volk en ging eens zó ver door zijn afkomst te verloochenen. Hij kon ook goed klagen: 'Ik draag de last van heel dat volk', (Num.11:4-15), 'het lijkt wel of ik van heel dat volk zwanger ben geweest en het ter wereld heb gebracht'.

Waarschijnlijk was hij ook niet zo geliefd: Als hij de Wet verklaart, vallen de mensen hem in de rede: Ga jij ons toespreken, jij, stotteraar? En ze pakken hun kinderen op, schuiven die in zijn armen en roepen: Wat ga jij hun te eten geven, Mozes? Wat voor vak ga je hun leren?

Mozes was vermoedelijk een zeer eenzellig, eenzaam, gesloten en prikkelbaar man.

Wat maakt u, jou en mij groots? Je karakter? Ben je nooit eens prikkelbaar, lastig, klagerig?

Komen de mensen soms niet je neus uit op je werk, in de kerk?

En denk je daarom dat je niet veel te bieden hebt, ook niet in de ogen van God ... omdat je niet aardig bent. Maar: Bestaat de gemeente uit aardige mensen? Nee!

Iemand is groot in de ogen van God om een andere reden.

Bij Mozes ligt de sleutel daarvoor in een vroege levenservaring.

Mozes ziet op een dag een Egyptische man een Hebreëer slaan. Op dat moment ontwaakt in hem een soort solidariteit.

Het slaan van één van zijn broeders roept in hem een verbondenheid op, die zijn leven ondersteboven zal gooien. Alsof de bekende vraag 'Mens, waar is je broer?' klinkt. 'Hier',

merkte hij, geheel onverwacht en onvoorzien: 'nu'.

Iemand noemde dat eens het 'popeye-moment'.

'Popeye the sailorman' is die stripfiguur die altijd in actie komt als er iets met zijn vriendin olijffe gebeurt. Dan raakt hij verontwaardigd, betrokken, neemt hij spinazie en komt in actie. Zo'n moment maakte ook Mozes mee en vele profeten. Kent u, ken jij dat ook? Zo'n moment dat je ogen open gingen, je hart en je betrokken raakte.

En het bijzondere is dat Mozes later bij de brandende braamstruik zijn ervaring nog eens ziet bevestigd als ie ontdekt dat God ook zo is, solidair, betrokken: 'Ik heb terdege gezien de ellende van mijn volk'. En Ik ga nederdalen.

De grootheid van Mozes is dat hij ontdekt dat er een God is die niet hoog en droog in de hemel woont, maar Iemand die komt wonen tussen de mensen, op straat, hun aanspreekt in hun zeuren, zich vereenzelvigd met hun lasten en aanwezig is in hun ellende.

Mozes heeft, als één van de eersten in de geschiedenis beseft, dat God geen lieve Heer is, geen 'Heer van stand' a la Ollie B. Bommel, maar Iemand die zich bekommert om het slachtoffer, deelt in de pijn en het eindeloos gejammer van een volk.

Mozes heeft niet anders kunnen doen dan aan de kant van deze God te gaan staan.

Zijn wij ook al geraakt door deze God? Die dat 'popeye moment' kent

Sinds Mozes is geloven ook voor ons daardoor gekenmerkt.

God is daar waar wordt 'geroepen', bij mensen en kinderen in de knel, en daar moet ik ook zijn en dat betekent echt niet dat iedereen naar de achterbuurten moet, naar de rampgebieden, want diegene dichtbij je kent zijn eigen rampgebied. Maar hoor ik zijn stem? Ben je betrokken. Zo betrokken raken kost tijd. Mozes deed daar ook lang over: 40 jaar paleis, 40 jaar in Midian bij Jethro en toen pas geroepen.

En toen zoude hij met een zeurend volk door de woestijn om uiteindelijk niet verder te komen dan de berg Nebo, een berg ten oosten van de Dode zee in het huidige Jordanië.

Op de top van die berg, de Pisga heb je nog steeds een verreikend en adembenemend uitzicht op het land Israël.

En Mozes keek daar uit over het beloofde land van Gilead tot Dan toe, het land Naftali, Efraim en Manasse, Juda, het Zuiderland en de prachtige oase Jericho, de Palmstad tot drie maal toe genoemd.

Zal die grote Mozes, die betrokken Mozes, die man die God kent als zo'n betrokken God dankzij zijn geloof nu alles binnen handbereik hebben?

Naar ons toe: als je gelooft, heb je het dan, kan je het dan altijd 'pakken' geluk, vrede...

Nee, maar geloven is ook meer zien dan er in werkelijkheid te zien is; je kan vanaf de Nebo het hele land niet zien, maar met 'geloofsogen' wel

Dat is ook geloven: vanuit dat popeye-moment meer zien dan voor ogen is.

Je ziet vaak alleen maar visioenen van het beloofde land: je spreekt over de goedheid van God, over vrede, over verzoening, over genade, over leiding, over de vrucht en de gaven van de Geest... je wordt getoond hoe het kan zijn - een aarde vol van de luister van God... En je zingt ervan.

Maar het is net alsof je zelf nog maar aan de rand van zo'n wereld staat: want wat een haat, en een nijd, een oorlog, een contactbreuken, ziektes...niet alles heb je de hand

(vogelgriep)

Je bent nog aan de rand, in de woestijn, je bent nog onderweg.
We hebben nog een lange weg te gaan.

Ook als Israël het land binnen getrokken is o.l.v. Jozua lees je dat de hele geschiedenis van Israël niet altijd uitzicht gaf op het visioen van het beloofde land.

Men kreeg het goed, te goed, want men ging zich vestigen en settelen in eigen zekerheden en vergat God... er kwam moreel verval.

Ook de geschiedenis van de kerk geeft niet altijd een beloofd land te zien en helemaal niet de wereldgeschiedenis. En ook je eigen leven.

En toch, Mozes heeft het visioen geschouwd en wij kijken over de schouder met Mozes mee, wetende, gelovende in die God die betrokken is met ons leven, deze wereld.

Dankzij dat alles kan je toch een stapje doen in de richting van beloofd land

Mozes werd Israëls voorganger.

Aan zijn sterven kan je zien, dat hij heel intiem met God leefde, als met een vriend.

We lazen zelfs dat Mozes door God Zelf begraven werd en het is alsof we hier al een glimp te zien krijgen van hoe in het komende koninkrijk tegen de dood wordt aangekeken.

Alsof er tussen de regels door werd gezegd: die is niet zo onherstelbaar, meer een pijnloze overgang, een doorgang naar een beter leven.

Mozes' graf werd niet meer gevonden tot op de huidige dag, zegt de schrijver.

De diepe achtergrond daarvan is dat het niet de bedoeling is dat Mozes wordt verheerlijkt en mensen gaan pelgrimeren naar, op bedevaart gaan naar zijn graf.

Orienteer je maar op wat hij heeft gezegd en waarnaar hij heeft door gewezen met zijn daden: de Eeuwige van Israël zelf, die betrokken is onze nood.

Niet Mozes' graf moet blijven, maar wel de boodschap die hij bracht; niet zijn gebeente moet worden vereerd, maar wel de gedachtenis aan zijn woorden, Gods woorden.

Alleen met die woorden kan verder, kan Israël het beloofde land betreden.

Als het boek Deuteronomium uit is en het volk op het punt staat Kanaän te veroveren, leest het Joodse volk weer Genesis 1:1 e.v.: In de beginne schiep God de hemel en de aarde... en zie het was zeer goed. Om te horen en te leren dat God het gaat om de aarde, alle volken

Mozes is niet meer dan, maar ook niet minder dan, een voorganger, een heenwijzing naar het beloofde land.

Het boek Deuteronomium eindigt met te zeggen: een profeet als hij is er niet meer geweest.

Toch was daarvoor al beloofd dat er iemand, groter dan hij, zou verschijnen.

Het werd Jezus, de latere Jozua.

Hem zien we in de evangeliën optreden als een tweede Mozes, die zijn volk uitleidt uit de slavernij van de zonde naar het beloofde land van God. De grote daad van Gods betrokkenheid.

Wie omgaat met deze Heer raakt betrokken en zal het misschien meemaken, dat ie het "even ziet" net als Mozes, momenten van genade, van zicht op het leven, op de eeuwigheid, van intens geluk, vrede, zodat je zegt: zo is het, dat wat beloofd is.

Het is een "zien soms even" zoals het Martin Luther King -ook iemand met een 'popeye moment'- overkwam vlak voor zijn dood.

"Ik weet niet wat er gaat gebeuren, we hebben enkele moeilijke dagen voor ons. Maar voor mij komt het er niet zoveel meer op aan. Ik ben als Mozes op de top van de berg geweest. Ik vind het niet erg. God heeft mij toegestaan de berg te beklimmen. Ik heb uitgekeken en het beloofde land gezien. Misschien zal ik het niet binnentrekken, maar ik moet u vanavond zeggen: Ik heb een droom, I have a dream. Ik heb een droom dat in de bergen van Georgia blank en zwart zullen samenleven als broeders en zusters... en wij voegen er aan toe: ik heb een droom dat rijken en armen elkaar ontmoeten. Dat Joden en Arabieren elkaar niet bestoken met cartoons en harde uitspraken, maar elkaar de hand geven. Ik heb een droom. Want ik heb het beloofde land gezien. Ik heb Christus gezien..'

Je komt mensen tegen die het zo af en toe even zien, ze kennen dat popeye moment, betrokken mensen getuigend van een betrokken God.

En ze zien een glimp van het land dat God heeft beloofd, het land waar we God zullen zien van aangezicht tot aangezicht.

Gezegend ben je als je zo leeft en zo sterft. Amen

Orde zondag 26 februari 10.00 uur

Zingen: Psalm 89:1,7

Stilte-Votum-Groet

Zingen: Klein Gloria

Kyriegebed

Glorialied: Gezang 15:1

Gebed

Zingen: Lied 58 EL

Lezing OT: Deuteronomium 34:1-12; Gen 1:1

Zingen: Psalm 4:3

Lezing NT: Hebreëen 11:23-29, 39-40

Zingen: Gezang 459:1,3,5,6

Preek

Zingen: Gezang 290

Collecte

Gebeden

Zingen: Gezang 225:1,2,5

Zegen